

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

Vbi ad hanc materiam de fructibus beneficiorum ecclesiasticorum
restituendis reducuntur quædam dubia quorum meminit Corduba, vbi
vtilis quotidianis vsibus traditur doctrina. Cap. XCII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

nam si loquamur de partibus & fructibus incertis, sci-
ent gregum, & ancillarum, si eos postea non contingat
aliter, qui eos præmerat ad soluendum aliquid non ma-
ter affectus auctore Hugone de Celso, quia cum isti
regulae sint certi, & soliti sint nasci, si nati non
sint, cum emptor nullas merces accipiat nihil vide-
bitur ab illo fore soluendum, quia cum regulariter isti
fructus, & partus soleant nasci, non videtur eos cum
periculo emere voluisse, nisi in contractu emptio-
nis tale voluit expressè in se suscipere periculum. ¶ Si
autem de iactu rheris in mare, vel in flumen ad piscan-
dam loquamur, si sine conditione sit vendatus: sed ab-
soluitur, si nihil piscium ex inde postea fuerit extractum,
nihilominus pretium conuētum pro illo est ab emptore
soluendum cuius legitima ratio redditur, quia ille iactus
pro ad capturam piscium suapte natura est incertus, cum
ita incertitudine, & periculo cæsetur emere voluisse, nisi
aliter in hoc casu inter partes conuēntionaliter actum sit.

*b Hugo de
Celso i suo
reperi. le-
gum. verb.
vendere.*

¶ Deinde quoniam de fructibus hæreditariis supra di-
ximus: nunc tantum dicimus reperentes, quod defuncto
aliquo coniugum, fructus apparentes in possessionibus
pro illo tunc, inter coniugem superstitem, & inter de-
functi hæredes sic diuidentur, vt coniugi viuo pro media
parte, & pro alia media parte mortui hæredibus obue-
niant. Partitio autem hæc in fructibus vinearum, hortorum,
& arborum tempore mortis apparentibus locum habet.
Ceterum loquendo de fructibus agri seminati etiam si
tempore mortis alterius coniugis non apparuerint in agro
pro medietate solutis expensis, pro medietate partiendi
erunt inter coniugem viuum, & hæredes defuncti.

¶ Si autem in vinea, horto, arboribusque, tempore al-
terius coniugis obitus non apparuerint, tunc non diui-
dentur, sed eius erunt omnes fructus, cuius erit possessio-
nis radix, ita lege 9. titulo quarto, libr. 3. fori.

¶ Vbi ad hanc materiam de fructibus beneficiorum ecclesiasti-
corum restituendis reducuntur quedam dubia quorum me-
morat Corduba, vbi vilis quotidianis vsibus traditur do-
mina.

C A P. X C I I.

N 5

De fructibus

DE fructibus ecclesiasticis, quoniam non pauca suppetunt dubia scitu digna, nunc seorsum agere aggredimur, & primò quæritur, quid dicendum in casu quo Petrus dum adhuc iuuenis esset, & iam clericus, pro quadraginta aureis, quos soluit pro beneficio, obtinuit beneficium, non cogitans se in hoc delinquere, quoniam si cognouisset, nusquam id pecuniæ dedisset, quia solum existimauit illos 40. aureos à se exigi causa bullarum de reservatione fructuum impetrandarum, pro eo, qui sibi id contrebatur beneficium, virtù cum iam post annos serupulo, remorsuque conscientie agitatus, quærat remedium sit obligatus ad restituendum interim perceptos talis beneficii fructus. Quæstio est cuius meminit Cord. in tractatu de casibus conscientie quæstione vigesima octaua. Cui quæstioni duo hæc duxit respondenda puncta. Primum huiusmodi beneficium iuxta narrationem casus, Simoniacè fuisse obtentum. Nec enim ignorantia excusari potest talis clericus, tenebatur enim scire, aut saltem dubitare, scilicet, utique à peritis an fieri id posset, & quomodo, & in promptu erat scisse, si debitam diligentiam adhibuisset. Quare maiorem incurrit excommunicationem, simul & suspensionem secundum Cordubam: quamuis, quantum adinet ad suspensionem Nauarrus summa Latina, vt postea dicemus materia de Simonia, neget suspensionem incurri in Simonia commissa circa beneficia, sed tantum concedit eam incurri in Simonia circa ordines. Factus est insuper inhabilis ad obtinendum illud beneficium: incapaxque effectus est fructuum.

¶ Ex quo corollarie sequitur resignandi, seu relinquendi beneficii obligatione teneri, vt Papa, vel ordinarius, si ordinario competat prouiso illius, de illo prouisionem faciat. Ad restituendos quoque fructus manet obnoxius, iuxta capit. *Simoniacè* de Simonia, vt latius probat Covarruias in regula pecca. part. 2. §. 8. secundum Dnum Thoma secunda secundæ, quæstione 110. arti. 6. & ibi Caietanus & Nauarrus^a & doctores communiter.

^a Nauarr.

Sum. c. 23.

num. 106

¶ in com

ment. de Si

monia. nu.

28. 29. 30.

¶ 31.

¶ Aduertit tamen Corduba circa hoc primum punctum (quia interrogare quis posset de remedio in hoc casu) quod huiusmodi Petrus à peccato Simonia, & à ceteris pro ea incurtis, licet virtute cruciatæ possit absolutio-

ne obtinere: tamen ad retinendum tale beneficium, fructibus illius, necessarius est sibi recursus ad Papam, vel ad eius nuncium, si ad hoc obtinet facultatem pro impetranda dispensatione, & pro ineunda cum illis compositione pro fructibus illuc usque male perceptis, pro certa quota, vel quantitate, nisi sibi omnes gratiose remittantur, pensata eius paupertate.

Secundo notandum venit, quod longe deterius fuit cum illo remorsu conscientiae toties celebrasse sacrificium missae offerendo, cum tamen suspensus secundum Cordubam, licet non secundum Nauarrum esset, tum excommunicatus, & in statu peccati mortalis ut apparet constitutus, postquam erat in culpa, & mora non resignando beneficium, neque restituendo fructus, neque apparet restituendi, resignandiue animum habuisse, nec a celebrando desistisse, pro ut tenebatur, quousque consulendo peritiores de remedio suae conscientiae eius remorsus sedado consulisset. Quare vna generali confessione eas omnes retroactas confessiones iterandas, & earum culpas delentis esse Corduba censeat, ut ex tot laqueis extricetur.

At ut ab irregularitate eripiatur, quam sibi superinduxit, cum esset excommunicatione maiori innodatus celebrando, secundum opinionem aliquorum virtute cruciae, a tali irregularitate absolui potest. At certe iam tutius est secundum Cordubam pro talis irregularitatis dissolutione, dum est occulta, recurrere ad suum ordinatum. Nam ordinatum Concilium Tridentinum facultatem ad id sibi, dispensandi super omnibus suspensionibus, & irregularitatibus ex culpa proueniētibus occultis, excepta, quae prouenit ex homicidio voluntario, & hoc est tutius, quia secundum Nauarrum, & canonistas irregularitates nullae possunt virtute cruciae dispensari, etiam si propter culpam, & non ob significationem sint contractae, & tandem si adeo pauper is sit, ut sic resignando beneficium, restituendoque fructus, non supersit illi facultas ad se sustentandum, restituat pro posse, relinquatque omnia, ingressusque religionem, ubi sanctam satagat transigere vitam, quod si nequiverit praestare hoc de ingressu religionis, qui sibi non praecipitur, sed consulitur, a Papa curat obtinere remissionem.

¶ Præterea

Q. 1. ¶ Præterea ad materiam de fructibus ecclesiasticis restituendis pertinere videtur, & quæstio illa, cuius quoque meminit Corduba in tractatu de casibus conscientiarum, quæstione vigesima nona, ubi proponitur casus, scilicet Ioannes eiusque consobrinus Martinus conuenerunt cum clerico, ut confiteretur mendaciter se Simoniacè beneficium obtinuisse, ut Papa Ioanni, eiusve consobriño Martino illud conferret. Cumq; Ioanni per Papam collatum fuisset, illud rursus in eundem clericum renunciauit renuens sibi medietatem fructuum pro pensione, cum idem clericus, ei à quo prius obtinuerat idem beneficium, reliquam dimidiam partem fructuum in pensionem tribuisset: quæritur ad quid teneantur Ioannes hic, eiusq; consobrinus Martinus, qui post hæc gratia pacis conuenerunt, ut clericus maneret cum solo titulo beneficij, & reliquam quæ sibi remanebat, partem dimidiam fructuum impenderet quotannis Martino consobriño Ioannis pro pensione, utrum obligatione teneantur restituendi huiusmodi fructus.

¶ Absolutio igitur quæstionis consistit in punctis tribus. Primò, quod cõuentio fuit illicita, qua post primam reservationem medietatis fructuum Ioannes, eiusq; consobrinus Martinus conuenerunt cum clerico, ut cõfiteretur in rem prorsus iniustã, scilicet in confessione prædictam mendacem, & contra mentem Concilij Tridentini.

¶ Secundò dicitur Martinum bona conscientia non uti potuisse literis sibi concessis à Papa, quibus collatum est sibi beneficium prædictum iuste ante à præfato clerico possessum. Nam partim fuit falsa relatione obtentum, & partim surreptitiè fuit impetratum, cum in supplicatione tacuerit, neq; expresserit tale beneficium alia pensione medietatis fructuum, quam clericus persoluebat prius fuisset grauatum, quod si in supplicatione expressisset, non solum à Papa dictam concessionem difficiliter obtinisset, sed prorsus tali petitioni obstisset, neque eam concessurum cõcessisset. Ex quib; satis clarescit huiusmodi litteras omnino surreptitias fuisse: & nullius roboris, aut momenti (si omne ius consulatur) neque effectum obtinuisse.

Tertiò dicitur huiusmodi clericum nõ solum esse communem ab obligatione consentiendi secundæ pensione.

el reservationi medietatis fructuum, quæ in gratiam Martini intenta est fieri, sed non gratitudinis, sed magni erroris effigie præ se ferre sibi tale superinducere onus, quod nec portare potest, neque cum eo explere cætera concernentia obligationem, statumq; curati animarum.

¶ Accedit & ad hanc materiam de fructibus ecclesia-
 Q. 2.
 sticis restituendis, & dubitatio illa, quam Corduba adiecit in tractatu de casibus conscientia, quæstione trigesima quinta, ubi quæritur utrum clericus ad soluendam certam pensionem fructuum maneat astrictus, in quam cõsentit in gratiam cuiusdam exteri Romani, si is Romanus sibi conferret beneficiũ, Romanus autẽ applicuit sibi pensionem, nõ tamen cõtulit beneficiũ. Quæritur etiã an Romanus hic ad restituendũ fructus pñionis huius maneat obligatione deuinctus.

¶ Igitur vera solutio quæstionis consistit in hoc, primo quod si prædicti contraxere cum animo celãdi papæ pensionem, in quam consensit clericus pro à Romano prædicto conferendo sibi alio beneficio talis contractus simoniaca labe fuit infectus, licet censuras cõtra Simonia coslatas euaserint, eo quod contractus ex utraque parte non sortitus fuit effectũ, cum Romanus ille licet accepisset pensionem, non tamen contulerit pro ea promissum beneficiũ. Hãsq; censuras vitare studuisse videtur ille Romanus, dum renuit conferre beneficiũ. Sic de hoc laudis Nauarrus ^b & alibi doctores. Cæterum Romanus ini-

^b Nauarr.
 in Sum. c.
 23. nume.
 103. 104.
 116. et
 118. et in
 cõmento de

que egit literis mandati sibi datis à clerico vtens ad onus pensionis supra præbendam clerici imponendum, absque vero consensu clerici mandantis. Nam illæ mandati literæ scripto tenus visæ sunt absolute datæ, sed in veritate sub ea conditione, & spe sunt à clerico datæ, quatenus beneficiũ sibi dandum à Romano sperabat.

Simon. pa-
 gina 120.
 v. que 128.

¶ Consistit ergo resolutio in hoc secundo, quod in foro exteriori condemnabitur præfatus clericus, compellaturq; ad pensionem prædictam soluendam, veruntamen ille Romanus quotam pensionis clerico illam sibi soluẽti recompensare tenetur, simulq; ad damna inde illata clerico resarcienda manet obnoxius.

¶ Atque clericus iste sic deceptus (sic ibi tradente Corduba) si prouisionis regalis literis à se impetratis munus,

nitus, quia literis apostolicis, ad præfatam pensionem soluendam citatus erat, literis monitorijs papæ, vel exco- torialibus sententiam declaratoriam excommunicationis in- cursum non continentibus se opposuit, non animo impediendi, vel frustrandi prædictas literas apostoli- cas, sed ad interim intercipiendam, seu remorandam exco- municationem, quousque nouam supplicationem exhiberet, ante papam eum de rei veritate certiore faceret, dum- modo in rei veritate prædictam supplicationem, infor- mationemq; prosequatur ante papam, vel ante iudices ca- ritæ Romanæ, non ideo censuram duodecimi casus cœnæ Domini censendus est incurrisse, quia quatenus ad hoc ar- tinet culpa caruit. Nam illo duodecimo casu excipitur sic, nisi huiusmodi supplicationes coram nobis, & Sede apostolica legitimè prosequantur. Nam si aliter talibus li- teris obstitisset, neq; subterfugere clam culpam posset, incurrisseq; tunc excommunicatione cœnæ Domini referen- tam papæ omnibus esset planum.

¶ Ad absolutionem autem excommunicationis huius cœnæ, nisi exprimat, non sat est diploma Cruciatæ. Quod si in sententiâ declaratoria continetur sententiâ excommuni- cationis fulminata & reseruata, nouo alio vigore vige- bit iuxta tenorem suum, qui exacte veniret combu- randus.

¶ Sed ad casum quo refertur, clericum istum, & bellum papalem è manu clerici alterius prædicto animo extor- sisse, illumq; percussisse, dicitur, quod si talis percussio lo- co publico non accidit, vbi concursus erat personarum, vnde resultare notabile scandalum potuisset, grauis non videtur intercessisse percussio, aut iniuria, ac subinde ex- communicatio ideo incursum reseruata non videtur fuisse Papæ, sed ab ea ab ordinario, scilicet ab episcopo suo ab- solui poterit, vel à vicario generali eius vice fungente ad absoluendum iuxta caput peruenit. de sententiâ excom-

c. Syluest. verb. Ab. ¶ Tandem aduertat talis clericus, cum alterius clericus percussor fuerit manifestus, si administrauit sacramen- tum in excommunicatione ea administrauerit, suspensio- nem, vel irregularitatem incurrisse, & sacramentum con- fessionis si in tali excommunicatione notoria percussio-

fo. uic. 4. in 1. not. du bi. 1. nem, vel irregularitatem incurrisse, & sacramentum con- fessionis si in tali excommunicatione notoria percussio-

is dispensauerit, talem absolutionem sacramentalem ir-
ritam fuisse.

CAP. XCIII.

An capellanus non recitans, fructus capellanie teneatur resti-
tuere, & an beneficiatus homicida, aut publicè criminofus te-
neatur fructus restituere, & an talis homicida secretus cum
iactura graui teneatur abstinere à celebrando.

¶ Eiusdem quia materia de redditibus, seu fructibus ec-
clesiasticis lata est, adhuc illa quæstio superest hic
ventilanda vtrum capellanus in aliqua capellania institu-
tus, si diuinum officium non recitauerit ad aliquam teneat
restitutionem fructuum. Quæstio est cuius meminit
Corduba. Ad quam respondeo dicendum primo, quod
si huiusmodi capellania collatiua est, quippe quæ autho-
ritate apostolica, vel ordinaria instituta fuit, vt spirituale
quoddam ius perpetuum deinceps esset in se, & quantum
ad tam recepturum sine iure collationis solo vel electio-
nis, & confirmationis, siue per præsentationem, & institu-
tionem capellanus promouendus veniat: tunc beneficiũ
ecclesiasticum esse censetur, atq; hac subinde ratione hu-
iusmodi capellanus: vt pote beneficiatus ad perfoluen-
dum diuinum officium, sicut & quilibet alius sacris ordini-
bus initiatus tenetur.

¶ Et quid si diuinum officium omisissum fecerit, nec re-
stituerit? Respondet Corduba pro rata temporis, quo diui-
num officium omisit, ipsum restituendi fructus obligatio
non tenet, sed an integrè sint restituendi, postea venit di-
cendum. Quod autem propter omisissum officium à bene-
ficiato fructus restituendi veniant, sancitum est in Conci-
lio Lateranensi sub Leone 10.

¶ Secundo dicendum restat, quod si capellania creata
est, vel instituta per solum testatorem, donatoremve ab-
sque diocesani, vel Papæ autoritate, quia capellania col-
latiua non est, neque ecclesiasticum beneficium, ad per-
foluendum diuinum officium eius capellanus nõ atrin-
get, sed solum ad explendum, vel expleri curandum mis-
sarum onus, quod subiit vbi capellania erecta fuit. Quod
si aliquid

Q. 1.

a Cordub.
in tract. de
casib. con-
scien. q. 33.

Q. 2.